

16. marts 2006

Bilag: Oversigt over nye og ændrede initiativer i udkastet til strategien

Denne oversigt medtager de 95 initiativer i udkastet til globaliseringsstrategi, som er nye eller er ændrede i forhold til de debatoplæg, som Globaliseringsrådet har drøftet på temamøderne.

Verdens bedste folkeskole

- Ny formålsparagraf: Regeringen har fremsat lovforslag om en ny formålsparagraf for folkeskolen:
§ 1. Folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder, der forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling.
Stk. 2. Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.
Stk. 3. Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati.
- Handlingsplaner for læsning, matematik, naturfag og engelsk: For hvert af de fire fagområder udarbejdes en handlingsplan med konkrete initiativer, der peger frem mod målet om færdigheder i verdensklasse.

Målbeskrivelserne for fagområderne dansk (læsning), matematik, naturfag og engelsk skal være mere ambitiøse og skal tydeligere afspejle progressionen i undervisningen. I faget engelsk skal desuden fastsættes nye trinmål for skriftlig engelsk i 3.-9. klasse blandt andet i tilslutning til den nye skriftlige afgangsprøve i engelsk i 9. klasse. I matematik skal der foretages en revision af fagets formålsbestemmelse.

Der indføres obligatorisk sprogscreening af alle 3-årige med opfølgende sprogstimulering, så eventuelle sprogsvækheder opdages og afhjælpes, inden børnene begynder i skole. Børnehaveklassen gøres obligatorisk. Dansk (særligt læsning) skal bl.a. indgå som et selvstændigt fag i den "ny 1. klasse" (tidligere børnehaveklassen), og der afsættes en ekstra time i dansk om ugen i 1.-3. klasse. Der indføres endnu en obligatorisk sprogscreening af alle børn i starten af den "ny 1. klasse", så undervisningen allerede fra begyndelsen kan tage udgangspunkt i det enkelte barns sproglige forudsætninger og principperne om undervisningsdifferentiering.

Der skal gøres en særlig indsats for de lidt ældre elever med dårlige læsefærdigheder, herunder tosprogede, for at give dem bedre mulighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse.

I matematik skal der bl.a. sættes fokus på fagets indhold og metoder, og det forhold, at forældre kan have svært ved at hjælpe deres børn med lektierne i matematik.

Handlingsplanen for naturfagene skal bl.a. fokusere på de faglige mål, lærernes kompetencer, undervisningsmaterialer samt de naturfaglige krav videre i uddannelsessystemet. Planen skal udarbejdes sammen med interesserede virksomheder, organisationer og de naturfaglige undervisningsmiljøer.

Handlingsplanen for engelsk skal bl.a. fokusere på de faglige mål, lærernes kompetencer, undervisningsmaterialer og –metoder samt en øget vægt på den skriftlige dimension i undervisningen. Initiativerne skal sikre et mærkbart løft i alle elevers færdigheder. Der skal også fokuseres på samspillet mellem alle folkeskolens sprogfag.

Faglighed og specialisering vil desuden blive styrket i læreruddannelsen og i lærernes efteruddannelse.

- Børn skal som hovedregel starte i skole det år, de fylder 6: Børn skal som hovedregel starte i "ny 1. klasse" (den tidligere børnehaveklasse) det år, de fylder 6 år. Skolemyndighederne skal som hidtil godkende en eventuel udsættelse af undervisningspligten. Skolemyndighederne kan godkende udsættelse, hvis skole, dagtilbud og forældre er enige heri. I tilfælde af tvivl eller uenighed skal Pædagogisk Psykologisk Rådgivning inddrages for at give en nuanceret vurdering. Det er skolemyndighederne, der træffer den endelige beslutning om undervisningspligtens udsættelse. Kommunerne opfordres desuden til at udskyde tidspunktet for indskrivning, så den rykkes tættere på den konkrete skolestart.
- Præcisering af ansvarsfordelingen i folkeskolen: Kommunalbestyrelsens ansvar for folkeskolen skal fremgå klart af loven. Det skal præciseres, at kommunalbestyrelsen har kompetencen til at træffe enhver beslutning i folkeskolen inden for det gældende lovgrundlag, medmindre der er tale om beslutninger, som forudsætter en særlig faglig ekspertise, eller som udtrykkeligt er henlagt til en anden myndighed.

Det skal stå klart, at skolelederen alene er ansvarlig over for kommunalbestyrelsen.

Skolebestyrelsen skal have et klart og fokuseret ansvar for samspillet mellem skole og hjem samt skole og lokalsamfund.

- Videncentre skal sikre fagdidaktisk videndeling: De kommende professionshøjskoler skal bl.a. have til opgave at udvikle og etablere nationale videncentre for henholdsvis engelsk, matematik, naturfagene og læsning. Professionshøjskolerne skal via deres udviklingskontrakter samtidig forpligtes til at udarbejde strategiske planer for forskningstilknytningen og formidlingen af forskningsresultaterne i grund-, efter- og videreuddannelserne.
- National præstationsprofil: På baggrund af de gennemførte test skal der offentliggøres en national præstationsprofil, der viser, hvordan eleverne på landsplan klarer sig i de forskellige fag og på forskellige klassetrin. Det vil give skoler og kommuner mulighed for at sammenligne resultater med landsgennemsnittet og dermed et værktøj, der kan bruges i den løbende evaluering.
- Styrkelse af forældreansvaret: Regeringen har fremsat lovforslag om at styrke forældrenes ansvar. Med forslaget bliver det muligt at stoppe udbetalingen af børnefamilieydelsen til forældre, der ikke følger et pålæg om at leve op til deres ansvar, i tilfælde af børnenes omfattende udeblivelse fra skolegangen.
- Flere timer i historie: Alle børn i 4.-6. klasse skal have minimum 180 timer i historie – mod i dag som regel 120 timer. Det skal være med til at gøre eleverne fortrolige med dansk kultur og give dem kendskab til andre kulturer.
- Bedre og sammenhængende indskolingsforløb: Regeringen vil fremlægge et samlet forslag til et forbedret og sammenhængende indskolingsforløb med nedenstående elementer. Planen tager afsæt i Skolestartsudvalgets anbefalinger.

1. Den gældende formålsbestemmelse for dagtilbud præciseres, så det klart fremgår, at dagtilbuddene i samarbejde med forældre og skole skal sikre børnene en god overgang til skolen. Dokumentation for og evaluering af pædagogisk praksis i dagtilbuddene skal udbygges og forbedres.
 2. Undervisningspligten udvides fra 9 til 10 år ved at gøre børnehaveklassen obligatorisk. Børnehaveklassen kaldes fremover den "ny 1. klasse".
 3. Der fastsættes en ny indholdsbestemmelse med tilhørende trinmål for undervisningen i den "ny 1. klasse", der vægter styrket faglighed og legende tilgang til undervisningen som integrerede værdier i indskolingspædagogikken. Der indføres egentlig undervisning i dansk, især læsning, med et fast timetal svarende til en daglig lektion, som varetages af en lærer.
 4. Der fastsættes en mål- og indholdsbeskrivelse for skolefritidsordninger, fritidshjem mv. med respekt for balance mellem voksenorganiserede og børneinitierede aktiviteter.
- Der skal være ro og respekt om undervisningen: Skolerne skal forpligtes til at udarbejde et regelsæt om god ro og orden. Skolerne skal have pligt til at oplyse forældre og elever om skolens ordensregler.

Undervisningsministeriet skal udarbejde en vejledning om disciplin, god adfærd og trivsel i folkeskolen. Vejledningen skal indeholde konkrete anvisninger til skolelederen, den enkelte lærer, forældrene og skolebestyrelsen om, hvilke handlemuligheder de med fordel kan benytte til at skabe større arbejdsro og trivsel i skolen.

- Styrket faglighed og specialisering i læreruddannelsen: En ny læreruddannelse skal have som mål at uddanne lærere, der bliver fagspecialister og i visse fag specialister i undervisning på forskellige klassetrin. Læreruddannelsens mest centrale fag, dansk og matematik, skal deles i to retninger, rettet mod henholdsvis begynder- og mellemtrinnet og mellem- og sluttrinnet i folkeskolen. Dansk og matematik styrkes desuden ved, at den studerende får mulighed for at vælge ét af de to fag på begge retninger for at kunne undervise i disse fag i hele skoleforløbet. Generelt skal linjefagene være færre og større. De færre og større linjefag skal give en større faglig fordybelse og bedre kundskaber i undervisning i faget målrettet den relevante aldersgruppe i skolen. For yderligere at styrke linjefagene skal der indføres specifikke adgangskrav og fagenes niveaukrav skal præciseres og håndhæves. Den studerende skal kunne opbygge en tydelig faglig profil ved at vælge linjefag inden for samme faggruppe.

En ny læreruddannelse med øget faglig specialisering forudsætter store, bæredygtige faglige miljøer for at sikre udbud og kvalitet. Dette vil kunne opnås ved de nye professionshøjskoler.

- Læreren skal på sigt kun undervise i linjefag: Det langsigtede mål er, at læreren kun underviser i sine linjefag. Regeringen vil fremlægge en plan for, hvordan og hvornår dette mål kan realiseres.
- Præcisering af ansvar for kvalitetssikring: Kommunalbestyrelsens ansvar for kvalitetssikring af folkeskolerne skal præciseres. Kommunalbestyrelsen skal forpligtes til at udarbejde og drøfte en årlig kvalitetsrapport om det faglige niveau i kommunens skoler. Rapporten skal bl.a. vurdere skolernes faglige niveau i forhold til resultaterne fra de kommende obligatoriske test, den kommende nationale præstationsprofil samt skolernes evalueringspraksis. Kommunalbestyrelsen skal vedtage en handlingsplan for at genoprette det faglige niveau, hvis kvaliteten på skolen ikke er god nok.

Alle unge skal have en ungdomsuddannelse

- Tidlig og differentieret vejledning i folkeskolen: Fra folkeskolens 6. klasse skal der tilrettelægges en særlig indsats for elever, der har en øget risiko for ikke at påbegynde eller gennemføre en ungdomsuddannelse. Brobygning i overgangen mellem folkeskole og ungdomsuddannelserne skal styrkes gennem en tidligere introduktion til ungdomsuddannelserne og gennem en præcisering af kravene til anvendelse af den enkelte elevs uddannelsesplan.

- Særlige undervisningsforløb i 8.-9. klasse for skoletrætte elever: Skolerne skal i 8.-9. klasse gøre øget brug af individuelle og praksisnære undervisningsforløb for skoletrætte elever og andre med særlige behov herfor.
- Mentorordning for de særligt udsatte unge: Unge, som ikke har tilstrækkelig voksenkontakt og derfor har brug for opfølgning i hverdagen, skal fra 9. klasse have mulighed for at få tilknyttet en mentor.
- Ny ungdomsklasse: Der skal ske en målretning af undervisningen efter 9. klasse. 10. klasse skal erstattes af en ny ungdomsklasse, som skal være rettet mod de unge, der har brug for at forbedre deres forudsætninger for at tage en erhvervsuddannelse. Ungdomsklassen vil bestå af ét eller evt. to moduler af 20 uger med almen undervisning, brobygning og mulighed for praktikophold, målrettet de erhvervsrettede ungdomsuddannelser.
- Krav til elevernes uddannelsesplan: Der skal indføres præcise krav til folkeskoleelevernes uddannelsesplan og stilles krav om, at oplysningerne i den enkelte elevs uddannelsesplan bruges ved planlægningen af den indledende fase af ungdomsuddannelsen.
- Bedre vejledning om kravene i ungdomsuddannelserne: Ungdommens Uddannelsesvejledning skal sørge for opkvalificering af vejledernes viden om de forskellige ungdomsuddannelser.
- Præcisering af lovgrundlaget om kommunalbestyrelsens ansvar for uddannelse: Det skal præciseres i lovgrundlaget, at kommunalbestyrelsen har et klart og sammenhængende ansvar for børns læring og uddannelse fra førskolealderen til de unge forlader folkeskolen, og skal have et klarere og mere sammenhængende medansvar for, at de unge går i gang med og fuldfører en ungdomsuddannelse.
- Kommunerne skal have et klart ansvar for, at alle unge får en ungdomsuddannelse: Kommunernes ansvar for, at alle unge påbegynder og gennemfører en ungdomsuddannelse skal styrkes. Det kan fx ske gennem økonomiske incitamenter, der understøtter målsætningen om, at unge alle skal have en kompetencegivende ungdomsuddannelse, fuld kommunal finansiering af produktionsskolerne samt aftaler med kommunerne om resultatmål for den kommunale indsats.
- Kommunal handlingsplan for, at alle unge gennemfører en uddannelse: Kommunerne skal udarbejde en handlingsplan for deres indsats for at unge gennemfører en ungdomsuddannelse. Handlingsplanen skal årligt drøftes i kommunalbestyrelsen. Der skal etableres en central kortlægning af, hvor stor en andel af en ungdomsårgang, der får en ungdomsuddannelse i de enkelte kommuner, så indsatsen kan sammenlignes. Resultatet skal offentliggøres.
- Systematisk opsøgende indsats efter folkeskolen: Kommunerne skal forpligtes til at etablere en systematisk, opsøgende og opfølgende indsats over for den enkelte unge, der ikke er påbegyndt eller har afbrudt en ungdomsuddannelse.
- Antallet af praktikpladser skal øges: Antallet af praktikpladser er øget betydeligt de senere år. Regeringen vil følge udviklingen i antallet af praktikpladser og vurdere, om udviklingen i antallet af praktikpladser er tilstrækkeligt til, at målet om, at mindst 95 pct. af alle unge gennemfører en ungdomsuddannelse, kan nås. Hvis dette ikke er tilfældet, vil regeringen yderligere styrke den enkelte virksomheds incitament til at indgå elevaftaler med unge på de erhvervsrettede ungdomsuddannelser.
- Flere praktikpladser på flere beskæftigelsesområder: Flere beskæftigelsesområder skal dækkes af erhvervsuddannelser. Det vil udvide mulighederne for praktikpladser. Hvis de eksisterende faglige udvalg ikke reelt påtager sig opgaven med at dække behovet, skal der nedsættes særlige udviklingsudvalg til at løse opgaven. Skolerne skal have bedre grundlag for at oprette nye fleksible,

individuelle erhvervsuddannelser. Uddannelserne skal fx kunne omfatte dele af en eller flere erhvervsuddannelser mv. og bestå af skoleundervisning og praktikuddannelse i en virksomhed.

- Flere praktikpladser i staten: Staten skal øge antallet af praktikpladser med 25 pct. inden udgangen af 2007.
- Flere praktikpladser i kommunerne: Regeringen vil med KL drøfte måltal for antallet af praktikpladser i kommunerne. Kommunerne skal stille praktikpladser til rådighed i et omfang, der svarer til de kommunale arbejdspladser behov for uddannet arbejdskraft. På social- og sundhedsområdet skal kommunerne oprette det antal praktikpladser, der er fastlagt gennem dimensioneringsordningen. Ved udlicitering af kommunale pleje- og omsorgsopgaver kan kommunen opfylde sin forpligtelse ved at lade den private virksomhed overtage uddannelsesopgaven. Tilsvarende kan kommuner sikre oprettelse af praktikpladser inden for andre områder fx ved, at private virksomheder, der udfører kommunale opgaver, uddanner elever.
- Mulighed for dimensionering af de mest populære uddannelser: Der skal etableres mulighed for at dimensionere og adgangsbegrænse de mest populære modeuddannelser allerede ved indgangen til erhvervsuddannelsens grundforløb. Det vil bidrage til at mindske frafaldet i grundforløbet og øge elevernes faglige og geografiske mobilitet.
- Erhvervsskolernes praktikpladsopsøgende indsats skal øges og professionaliseres: Erhvervsskolerne skal give eleverne vejledning, når de slutter grundforløbet og i perioden efter afsluttet grundforløb, indtil eleven får en uddannelsesaftale eller går i gang med anden uddannelse eller beskæftigelse. Som led i denne indsats skal skolerne have mulighed for at tilrettelægge korte praktikophold i virksomheder. Skolerne skal offentliggøre nøgletal på praktikpladsområdet, som kan anvendes til benchmarking.
- Grundforløbet skal være mere elev- og praksisnært: Grundforløbet skal være mere fleksibelt og praksisnært, så eleverne møder fagligheden inden for det valgte uddannelsesområde tidligt. Det skal forberede eleverne bedre til arbejdsmarkedet og bidrage til at mindske frafaldet.
- Særlige grundforløb, som passer til elevernes kompetencer: Erhvervsskolerne skal ved indgangen til grundforløbet vurdere elevernes kompetencer og fx udbyde særlige grundforløb for grupper af elever, som har brug for mere stabile sociale rammer om undervisningen, og elever, som har brug for undervisning i det danske sprog og i dansk kultur- og samfundsforståelse.
- Trindeling af uddannelserne: For at skabe klare uddannelsestilbud til unge med såvel stærke som svage forudsætninger for uddannelse samt for at sikre en tydeligere adgang til videregående uddannelse skal erhvervsuddannelserne opdeles i trin. Hvert trin skal afspejle en jobprofil, som har et modsvar på arbejdsmarkedet. Den enkelte elev skal endvidere have bedre mulighed for at vælge forskellige niveauer i fagene.
- Kommunal forpligtelse til at anvende erhvervsgrunduddannelse: Kommunerne skal forpligtes til enten selv at oprette erhvervsgrunduddannelse for unge i en utilfredsstillende uddannelses- eller beskæftigelses-mæssig situation eller henvise disse unge til erhvervsgrunduddannelse på en erhvervsskole eller en produktionsskole.
- Erhvervsskoler skal kunne udbyde erhvervsgrunduddannelse: Erhvervsskoler skal have bedre mulighed for at oprette erhvervsgrunduddannelse. Indgåelse af en aftale om erhvervsgrunduddannelse mellem en ung og en erhvervsskole eller en produktionsskole forudsætter forudgående vurdering i Ungdommens Uddannelsesvejledning af, om den unge tilhører målgruppen.

- Fjernelse af barrierer, der indebærer praktikpladsbegrænsning: Det skal sikres, at reglerne for oprettelse af praktikpladser ved erhvervsgrunduddannelser – eller den måde, som de anvendes på i praksis – ikke udgør en barriere for oprettelse af sådanne praktikpladser.
- Målretning af produktionsskoleforløb: Produktionsskoleforløbene skal målrettes, så de som hovedregel indeholder meritgivende brobygningsforløb til kompetencegivende uddannelse.
- Ændring af produktionsskoleydelsen: For at øge de unges incitament til kompetencegivende uddannelse skal produktionsskoleydelsen sættes ned til SU-niveau.
- Alle ungdomsuddannelsesinstitutioner skal lave handlingsplan for øget gennemførelse: Alle ungdomsuddannelsesinstitutioner skal forpligtes til at udarbejde en årlig handlingsplan for øget gennemførelse, herunder mål for gennemførelse på de forskellige uddannelsestrin og -retninger. Handlingsplanen skal drøftes årligt i institutionens bestyrelse. Resultater og strategi skal offentliggøres på uddannelsesinstitutionens hjemmeside og evalueres årligt.
- Indsatsaftaler med skoler med store frafaldsproblemer: Undervisningsministeriet skal etablere indsatsaftaler med institutioner, der har vedvarende problemer med at reducere frafaldet.
- Bedre vejledning af eleverne: Vejledningen om uddannelses-, praktik- og erhvervsmuligheder skal styrkes i erhvervsuddannelsernes grundforløb. Det kan fx ske ved korte praktikophold i virksomheder for elever, der begynder ad skoleadgangsvejen. Skolerne skal forpligtes til at gennemføre en styrket opsøgende indsats i forhold til elever med særligt behov og deres forældre.
- Mentorordninger, skolemiljø og rådgivning: På erhvervsuddannelserne skal der etableres en mentorordning for de elever, der mangler støtte i form af voksenkontakt. Skolemiljøet skal forbedres, og de psykologiske rådgivningsfunktioner skal styrkes.
- Bedre tilbagemelding fra ungdomsuddannelser til folkeskole: Ungdomsuddannelserne skal melde tilbage til folkeskolen om elevernes standpunkt i det første år. Det vil øge folkeskolens kendskab til kravene på ungdomsuddannelser og dermed styrke vejledningen af folkeskoleeleverne om ungdomsuddannelserne.
- Bedre grundlag for at uddannelsesdække flere beskæftigelsesområder: For at sikre en løbende tilpasning af erhvervsuddannelserne til arbejdsmarkedets behov skal der etableres en analyse- og prognosevirksomhed, som systematisk skal identificere behovet for nye og tværgående uddannelser. Hvis de eksisterende faglige udvalg ikke reelt påtager sig at dække behovet, skal der nedsættes særlige udviklingsudvalg til at løse opgaven.
- Individuelle erhvervsuddannelser: Der skal være bedre mulighed for at sammensætte individuelle erhvervskompetencegivende uddannelser, herunder forløb der går på tværs af uddannelses- og beskæftigelsesområder.
- Mere overskueligt uddannelsessystem for alle brugere: De erhvervsrettede ungdomsuddannelser skal sammentænkes i en rammelov med fælles generelle bekendtgørelser samt med bekendtgørelser for de enkelte uddannelser. Der skal etableres en mere enkel og dynamisk mål- og rammestyring samt øget vægt på målstyring frem for tidsstyring af de enkelte uddannelsesforløb.
- Den erhvervspædagogiske læreruddannelse skal være tidssvarende: Lærernes faglige og pædagogiske forudsætninger skal ajourføres i forhold til nuværende krav og til fremtidens udfordringer, ligesom lærerne skal have et solidt kendskab til den branche- og fagteknologiske udvikling.

Mindst halvdelen af de unge skal have en videregående uddannelse

- Mere præcist regelgrundlag for vejledningsindsatsen: Der skal gennemføres en ændring i regelgrundlaget, som præciserer gennemførelses- og overgangsvejledning for at sikre, at elever og studerende opfatter den samlede vejledningsindsats som et hele, der understøtter den enkeltes valg og gennemførelse af uddannelse. Der stilles også krav om, at vejlederne enten har gennemført vejlederuddannelsen eller gennemgår en realkompetencevurdering, der sikrer, at de har de nødvendige kvalifikationer.
- Pligt til at deltage i undervisningen: Det skal indføres som et krav, at universitetsstuderende skal deltage aktivt i undervisningen for at kunne gå til eksamen i et eller flere fag på de to første semestre af bacheloruddannelsen.
- Ankemulighed for uddannelsessøgende over meritafgørelser: For at styrke meritmulighederne skal kvalifikationsnævnets kompetence udvides til at omfatte behandling af klager over uddannelsesinstitutioners afgørelser om merit for uddannelsesforløb gennemført ved danske uddannelsesinstitutioner og klager over afgørelse om forhåndsmerit i forbindelse med studieophold i udlandet. Forslaget gælder ikke institutioner omfattet af universitetsloven.
- Ankemulighed for universitetsstuderende over meritafgørelser: En afgørelse om merit truffet af et studienævn på et universitet skal kunne indbringes for et ankenævn af den studerende. Universitetet (rektor) nedsætter et fagkyndigt ankenævn, der består af én fra faget på det pågældende universitet og én fra det samme fag på et andet universitet. Ved meritoverførsel mellem to universiteter vælges det udefrakommende medlem fra det universitet, hvorfra den studerende har de kvalifikationer, der er grundlaget for meritansøgningen. Ankenævnets kompetence omfatter behandling af klage over et studienævns afslag på forhåndsmerit i forbindelse med planlagte udlandsophold og merit for dele af en uddannelse bestået ved et dansk universitet eller ved en anden dansk videregående uddannelsesinstitution. Et ankenævn kan ændre et studienævns afgørelse eller afvise klagen. Det udefra kommende medlem af ankenævnet træffer afgørelse i tilfælde af uenighed. Et ankenævns afgørelse er endelig for så vidt angår det faglige indhold, men retlige spørgsmål kan af den studerende indbringes for Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Uddannelser med globalt perspektiv

- Styrket undervisning i engelsk i de gymnasiale uddannelser: Det faglige niveau i engelsk skal styrkes yderligere i de gymnasiale uddannelser. Skolerne skal forpligtes til at anvende engelsksproget faglitteratur i de enkelte fag.
- Øget samarbejde med skoler i andre lande: Erhvervsskolerne og gymnasierne skal i højere grad etablere samarbejde med skoler i andre lande og øge anvendelsen af gæstelærere med relevante fremmedsprog som modersmål, herunder især engelsk.
- Uddannelsesinstitutioner skal opstille mål for internationalisering: Universiteterne, de kommende professionshøjskoler og erhvervsakademierne skal forpligtes til at opstille konkrete mål for internationaliseringen af uddannelserne, herunder mål for deltagelse på det globale uddannelsesmarked og for forpligtende strategisk samarbejde med udenlandske uddannelsesinstitutioner af høj kvalitet. Der skal udarbejdes en plan for, hvordan undervisernes sproglige kompetencer kan forbedres.
- Markedsføring af Danmark som uddannelsesland: Der skal udarbejdes en strategi for national profilering og markedsføring af Danmark som uddannelsesland. Strategien skal bane vejen for, at institutionerne kan tiltrække højt kvalificerede udenlandske studerende og undervisere især til prioriterede uddannelses- og erhvervsområder. Strategien udarbejdes på baggrund af en analyse af

det globale uddannelsesmarked. Et element i strategien kan være etablering af et program for løbende indsamling og formidling af data om det globale uddannelsesmarked.

- Sprogkrav til udenlandske studerende: Ved optagelse på kandidatuddannelser og masteruddannelser, der udbydes på engelsk, fastsættes krav om, at ansøgerne skal dokumentere kundskaber i engelsk svarende til mindst engelsk på B-niveau – svarende til kravet for optagelse til bacheloruddannelser. Kravet om engelskkundskaber skal også gælde for de korte videregående uddannelser, professionsbacheloruddannelserne og diplomuddannelser, der udbydes på engelsk.
- Ny kvote 3 for ansøgere uden for EU/EØS: For ansøgere uden for EU og EØS skal der i optagelsessystemet oprettes en kvote 3 for de uddannelser, der udbydes på engelsk. Svar på optagelse skal gives tidligere end i dag, således at ansøgere har tid til at skaffe opholdstilladelse inden studiestart. Samtidig sikrer en kvote 3, at institutionerne har sikker viden om, hvor mange af de udbudte studiepladser, der kan tilbydes ansøgere uden for EU og EØS. Kvote 3-andelen fastsættes hvert år af ministerierne efter indstilling fra institutionen. Der skal stilles høje krav til ansøgernes kvalifikationer. I fastsættelse af kvotestørrelsen skal det søges sikret, at lavere kvalificerede udenlandske ansøgere fra lande uden for EU/EØS ikke optages på bekostning af højere kvalificerede danske ansøgere. Initiativet vil omfatte alle videregående uddannelser.
- Flere stipendier til dygtige udenlandske studerende: Der skal ske en mindre udvidelse af den friplads- og stipendieordning for studerende uden for EU/EØS, som træder i kraft i 2006. Herved får de danske videregående uddannelser mulighed for at tiltrække flere dygtige udenlandske studerende inden for prioriterede områder. Ordningen vil som hidtil omfatte både universiteternes uddannelser og korte og mellemlange videregående uddannelser.

Korte og mellemlange videregående uddannelser i verdensklasse

- Styrket samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner og virksomheder: Der skal oprettes et samarbejdsprogram, som skal styrke samarbejdet mellem uddannelsesinstitutionerne og virksomhederne. Det vil bidrage til, at udbuddet og indholdet af de videregående praksis- og professionsuddannelser løbende tilpasses virksomhedernes behov, og det vil styrke innovationen i virksomhederne.
- Nyt strategisk forskningsprogram: Der skal etableres et nyt strategisk forskningsprogram under Det Strategiske Forskningsråd med henblik på at udvikle viden af relevans for uddannelser og formidlingsopgaver for de kommende professionshøjskoler. Indholdet af programmet skal fastlægges på baggrund af ønsker og behov fra de kommende professionshøjskoler. Programmet skal opstille krav til formidlingen af forskningen, herunder at universiteterne formidler forskningsresultater på en måde, så de bliver tilgængelige for uddannelsesinstitutionerne.
- Bedre mulighed for at kvalificere sig til optagelse på en kort videregående uddannelse: Der skal være direkte adgang til korte videregående uddannelser fra relevante erhvervsuddannelser på 3 år og derover. Og der skal etableres korte forkurser for studerende, der har brug for at forbedre deres muligheder for at gennemføre en kort videregående uddannelse.
- Strategisk forskningsprogram i fagdidaktik: Der skal etableres et strategisk forskningsprogram i fagdidaktik, som med udgangspunkt i den nyeste pædagogiske forskning skal skabe viden om nye undervisningsformer. Programmet skal sikre, at ny forskningsbaseret viden og forskningsresultater hurtigt indarbejdes i undervisningen i hele uddannelsessektoren.

Universiteter i verdensklasse

- Ny model for kvalitetsbaseret fordeling af basismidler: Universiteterne skal fra 1. januar 2008 tildeles basismidler efter en samlet bedømmelse af de faktiske resultater og de mål for kvaliteten af

forskning, uddannelse og videnspredning, der opstilles i udviklingskontrakterne. De universiteter, der opnår den højeste bedømmelse, får tilført flest basismidler relativt til deres størrelse. Fordelingsmodellen baseret på kvalitet vil blive udviklet i 2006 i dialog med universiteterne.

- Ny censorinstitution med fokus på retssikkerhed: De nuværende censorkorps nedlægges, og erstattes af eksterne censorkorps udpeget efter indstilling fra det enkelte universitets aftagerpaneler, evt. i samarbejde med andre universiteter. Af hensyn til de studerendes retssikkerhed skal mundtlige eksamener altid ske med censur – enten ekstern eller intern censur efter universitetets beslutning. Der skal fortsat være ekstern censur ved bachelorprojekt, kandidatspeciale og masterprojekt. Ved skriftlige eksamener skal der indføres ekstern censur som stikprøvekontrol.
- Bacheloruddannelser skal give jobmuligheder: Universiteterne skal sikre, at bacheloruddannelser udbydes som afrundede forløb, der også sigter mod beskæftigelse. I akkrediteringen af de nye bacheloruddannelser skal det indgå, om der er tale om et afrundet forløb.
- Systematisk dialog med aftagerne: Universiteterne skal etablere obligatoriske aftagerpaneler for hvert faglige område ved universiteterne. Panelerne skal sikre systematisk dialog med aftagerne om uddannelsernes kvalitet og relevans for samfundet med henblik på fx udvikling af nye og eksisterende uddannelser og udvikling af nye undervisnings- og eksamensformer.
- Universiteterne skal opstille mål for videnspredning: Universiteterne skal i deres udviklingskontrakter opstille konkrete mål for udnyttelse af forskningens resultater og mål for samarbejde med erhvervslivet. Disse mål kan fx omfatte udnyttelse af patenter og konkrete samarbejdsprojekter med eksterne samarbejdspartner.
- Videnspredning skal have betydning for fordeling af basismidler: Med den nye model for fordeling af basismidler skal midlerne fordeles efter en samlet bedømmelse af de faktiske resultater og de mål der opstilles i udviklingskontrakterne om bl.a. videnspredning. Det kan fx være udnyttelse af patenter og konkrete samarbejdsprojekter med eksterne samarbejdspartner.

Mere konkurrence og bedre kvalitet i den offentlige forskning

- Flere midler til strategisk forskning: En større andel af de offentlige forskningsmidler, der udbydes i åben konkurrence, skal målrettes strategisk forskning inden for områder, som kan være drivkraft i den fortsatte velstandsudvikling eller løse væsentlige samfundsproblemer, fx forskning i miljø- og energieffektive teknologier eller forskning i bedre forebyggelse på sundhedsområdet. En del af midlerne vil blive udmøntet i konkurrence mellem universiteterne. Herudover kan staten udbyde store projekter til løsning af samfundsmæssige problemer i åben konkurrence.
- Bedre grundlag for at prioritere: Der skal løbende gennemføres en bred kortlægning af de forskningsbehov, som samfunds- og erhvervsudviklingen skaber, og af danske forskningsinstitutioners forudsætninger for at løse dem. Kortlægningen skal baseres på omfattende høringer, dialogprocesser og analyser, hvor ministerier, forskningsråd, erhvervsliv og andre relevante aktører inddrages. Kortlægningen skal hvert fjerde år munde ud i et katalog over vigtige temaer for fremtidig strategisk forskning. Kortlægningen skal styrke grundlaget for den politiske prioritering af strategisk forskning.
- Privat medfinansiering af strategisk forskning: Fremtidige udbud af strategisk forskning skal i højere grad indeholde krav om privat medfinansiering for at styrke samarbejdet mellem privat og offentlig forskning. Jo tættere forskningen er på umiddelbar kommerciel anvendelse, og jo mere resultaterne tilgodeser specifikke virksomheder, desto stærkere skal kravene til privat medfinansiering være. Strategisk forskning med bred anvendelse og med et langsigtet og kommercielt usikkert perspektiv for den enkelte virksomhed skal derimod finansieres fuldt ud af det offentlige. De

relevante bevillingsorganer skal fastlægge det konkrete niveau for privat medfinansiering af de enkelte projekter ud fra forskningsområdets karakter.

- Pulje til forskningsinfrastruktur: Der skal udarbejdes en langsigtet dansk strategi for investeringer og prioriteringer af større forskningsinfrastrukturer. Strategien skal danne grundlag for de kommende års investeringer, herunder for dansk tilslutning til internationale forskningsinfrastrukturer. Der afsættes en særlig pulje på finansloven til finansiering af investeringer i større tværgående forskningsinfrastrukturer i Danmark og udlandet inden for perspektivrige forskningsområder. Puljen skal støtte investeringer, der er så store, at de ikke kan løftes af det enkelte universitet eller forskningsinstitution.

Gode rammer for virksomhedernes forskning, udvikling og innovation

- Midlerne skal opdeles i "målrettede" midler og "åbne" midler: De målrettede midler bruges til bestemte samspilsformer, fx innovationskonsortier. De åbne midler skal tildeles projekter, der ikke falder ind under allerede kendte former for samarbejde. Projekterne skal udvælges i konkurrence. De offentlige midler skal gives til de offentlige institutioner, dvs. virksomhederne skal fortsat selv finansiere deres deltagelse. Der skal opstilles kvalitetskrav og gennemsigtige udvælgelsesprocedurer for samarbejdsprojekterne. Der skal være krav om, at den viden og teknologi, der opbygges, skal kunne bruges af andre virksomheder.
- GTS-midlerne skal fordeles i åben konkurrence: Flere aktører skal indbydes til at deltage i udbuddet om at udføre teknologisk service, fx universiteter, andre forskningsinstitutioner og virksomheder. Formålet er at øge konkurrencen og få nye aktører inden for den teknologiske service, fx nye videnmiljøer inden for offentlig eller privat forskning og udvikling. Den teknologiske service skal gøres mere fleksibel, så den løbende kan tilpasses markedets behov for ny viden og teknologi og omfatte andre områder end dem, der findes på de eksisterende GTS-institutter i dag, fx i forhold til vidensservice.
- Styrket vejledning om EU's forskningsprogrammer: Information og vejledning til danske forskere og virksomheder om EU's forskningsprogrammer skal forbedres. Virksomheder og forskere skal have konkret rådgivning om udformning af ansøgninger, om etablering af samarbejde med virksomheder og forskere i andre lande mv. Ud over en forbedring af den nationale informations- og vejledningsindsats skal der etableres adgang til information og vejledning i Bruxelles.
- Brohoveder for kontakt til internationale forsknings-, innovations- og erhvervmiljøer: I tilknytning til udvalgte ambassader og handelskontorer i udlandet etableres brugerfinansierede brohovedfunktioner for kontakt til førende forsknings-, innovations- og erhvervmiljøer i de pågældende lande. Brohovederne skal bemannes med personer, der har erfaring, og som har særlig indsigt inden for det pågældende område.
- Ny markedsplads for handel med viden: For at skabe et gennemsigtigt og velfungerende marked for køb og salg af rettigheder skal der etableres en internetbaseret markedsplads for handel med rettigheder. På markedspladsen kan sælgere udbyde deres rettigheder, og købere kan danne sig et overblik over, hvilke rettigheder der er til salg i Danmark. Derudover vil markedspladsen have links til internationale platforme for handel med viden.
- E-faktura via internettet: Der etableres en internetbaseret infrastruktur, der skal gøre det muligt for virksomhederne på en simpel, billig, fleksibel og sikker måde at afsende forretningsmeddelelser – fx e-faktura – via internettet. Systemet baseres på åbne internationale standarder, og etableres i samarbejde med private IT-leverandører. Det skal være klar til brug i 2007.
- Matchmakere skal styrke samspil: Der skal udpeges et antal matchmakere, som skal opsøge og samle de bedste forskere og erhvervsfolk og igangsætte samarbejdsprojekter mellem virksomheder og forskningsinstitutioner. Matchmakeren vælges på baggrund af et åbent udbud, og aflønningen af matchmakeren skal være resultatafhængig. Virkemidlet finansieres inden for den samlede pulje til samarbejde under Rådet for Innovation og Teknologi.
- Lettere vej til aftaler om immaterielle rettigheder: Når der indgås aftaler om samarbejde om forskning mellem forskningsinstitutioner og virksomheder, skal det være lettere at få aftaler om immaterielle rettigheder på plads. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling vil i samarbejde med forskningsinstitutionernes og erhvervslivets organisationer udarbejde en række vejledende aftalemodeller for forskellige typer af forskningssamarbejde.

Stærkere konkurrence og større åbenhed skal styrke innovationen

- Fjernelse af handelshindringer i dansk lovgivning: Eksisterende danske love, autorisationsordninger og standarder gennemgås med henblik på at vurdere, hvorvidt de lever op til principperne for det indre marked, og handelshindringer skal fjernes. Problemfelter kan typisk være gensidig anerkendelse, sprogkrav, geografiske og ejerskabsmæssige begrænsninger. Der skal i vurderingen tages hensyn til, at de fx sundheds-, sikkerheds- og miljøhensyn, der ligger til grund for de danske særregler, standarder og normer, fortsat kan tilgodeses. Endvidere arbejdes for et velfungerende marked for varer og tjenesteydelser i EU.
- Omkostningseffektiv opfyldelse af Danmarks klimaforpligtigelser: Kyotoaftalen trådte i kraft i februar 2005. Danmark har forpligtet sig til at reducere sine udledninger af drivhusgasser med 21 pct. regnet som et gennemsnit i årene 2008-2012 i forhold til niveauet i 1990. Danmark skal efterleve sine klimaforpligtigelser under hensyntagen til løsning af basisårsproblemet. Regeringen vil fortsat arbejde for at reducere udledningen af drivhusgasser på baggrund af principperne i den omkostningseffektive klimastrategi baseret på både internationale og nationale tiltag.
- Stærkere konkurrence om kommunale og regionale opgaver: Kommunerne og regionerne skal - på linje med staten - have pligt til med passende mellemrum at udbyde en række opgaver, som vurderes som udbudsegnete. Regeringen vil drøfte den konkrete udformning med kommuner og regioner. I tilknytning hertil skal der laves regler for beregning af kontrolbud, ligesom på det statslige område. Det skal sikre, at kommuner og private virksomheder byder på en opgave på lige vilkår.
- Ændring af lønsumsafgiften skal give mere lige konkurrencevilkår: Offentlige myndigheder skal have refusion for lønsumsafgifter ved køb af ydelser fra private virksomheder, hvor lønsumsafgiften medfører ulige konkurrencevilkår. Det vil medføre mere lige konkurrence mellem det offentlige og private virksomheder, der leverer ydelser til det offentlige.

Stærkt samspil med andre lande og kulturer

- Udvikling af Udenrigstjenestens instrumenter og kompetencer: Udenrigstjenestens instrumenter og kompetencer skal tilpasses de nye behov, som globaliseringen skaber. Tilpasningen skal ske på basis af Udenrigsministeriets allerede igangsatte analyse, som kortlægger de ændrede vilkår og nye behov. Repræsentationsstrukturen skal løbende tilpasses nye og ændrede prioriteter i lyset af den internationale udvikling. De udsendte medarbejderes kompetencer skal styrkes i forhold til sprog- og kulturkundskaber, informationsformidling, og kontakt med presse og medier. Formålet er både at styrke vores viden om udviklingen i andre lande og at forbedre udlandets viden om Danmark. Instrumenterne til kontakt med og beskyttelse og evakuering af danske borgere skal forbedres, bl.a. ved styrket samarbejde mellem EU-landenes ambassader.
- Styrket tilstedeværelse i Mellemøsten og Nordafrika: I Mellemøsten og Nordafrika skal Danmark være direkte til stede i flere lande end i dag. De danske repræsentationer skal bl.a. yde målrettet støtte til lokale reformkræfter og indsatsen med at formidle information og følge mediedækningen skal styrkes.
- Understøttelse af virksomhedernes sociale, etiske og miljømæssige indsats (CSR): Der skal udbydes kurser for danske ledere og medarbejdere, der kan understøtte virksomhedernes sociale, etiske og miljømæssige indsats - "Corporate Social Responsibility" (CSR). Samtidig skal der ske en videreudvikling af "CSR-Kompasset", så danske virksomheder let kan dokumentere deres CSR-indsats over for deres kunder.
- Viden og kompetencer skal styrkes i forhold til nye vækstområder og andre kulturer: Der skal ske en styrkelse af den danske ressourcebase i forhold til Kina og Indien og andre vækstområder og i forhold til Mellemøsten. Det kan fx ske gennem uddannelser, vidensopbygning

og netværk. Styrkelsen skal ske på baggrund af en kortlægning af, hvor behovet for at udvikle viden og kompetencer er størst.

- Videncenter skal styrke viden og kompetencer vedrørende Mellemøsten og den muslimske verden: Der skal oprettes et videncenter vedrørende Mellemøsten og den muslimske verden. Centret skal samle og udvikle viden og kompetencer i forhold til denne del af verden ved forskning og undervisning i sprog, historie, islam, massemedier i regionen og politiske og økonomiske forhold. Centret skal rumme en række af de forskningsmiljøer om Mellemøsten og den muslimske verden, som findes på de danske universiteter, og være en ramme for samarbejde mellem relevante forskningsmiljøer i Danmark og i udlandet. Centret skal formidle den forskningsbaserede viden, så den kommer til anvendelse i det danske samfund og i Danmarks samkvem med den muslimske verden. Centret skal derfor:
 - Fungere som en vidensbase for virksomheder, offentlige myndigheder og borgere, fx vedrørende integration og dialog med den muslimske verden,
 - Udbyde målrettet kursusvirksomhed og skoletjeneste,
 - Forestå dialogmøder og andre aktiviteter, som kan bidrage til større forståelse mellem forskellige kulturer; centret skal i denne sammenhæng inddrage danskere med anden etnisk baggrund,
 - Formidle viden om danske forhold til den muslimske verden, herunder til presse og massemedier.
- Intensiveret markedsføring af Danmark som investeringsland og som turistmål: Salgs- og markedsføringsindsatsen af Danmark som investeringsland skal udvides til flere markeder (fx Sydkorea, Indien, Australien og Finland) og flere danske spidskompetencer skal markedsføres globalt, bl.a. Danmark som designnation. Samtidig skal markedsføringsindsatsen af Danmark som turistmål styrkes.

Flere vækstiværksættere

- Erhvervsuddannelserne: Alle elever i erhvervsuddannelser skal have tilbud om valgfag i entrepreneurskab og iværksætteri. De faglige udvalg bør sikre, at grundfaget "Iværksætteri og Innovation" eller et lignende tilbud indgår i alle relevante uddannelser. I den kommende ændring af lov og bekendtgørelse om erhvervsuddannelser skal det præciseres, at uddannelsesinstitutionerne skal bidrage til at udvikle elevernes iværksætterkompetencer.
- Nye iværksætterhuse med samlet kvalificeret rådgivningstilbud for vækstiværksættere: Regeringen vil i samarbejde med kommuner og de regionale vækstfora etablere regionale iværksætterhuse, hvor statslige og kommunale tilbud til vækstiværksættere lokaliseres i samme hus. Sigtet er at skabe et samlet kvalificeret rådgivningstilbud, hvor potentielle vækstiværksættere kan få adgang til alle former for relevant rådgivning og hjælp, fx om virksomhedsstart, finansieringsmuligheder i pengeinstitutter og fra Vækstfonden og andre offentlige ordninger, mentorordninger og leje af lokaler. Iværksætterhusene skal også fungere som indgang til uddannelsesstilbud om iværksætteri og patentintroduktion. Husene skal samarbejde med relevante uddannelsesinstitutioner og innovationsmiljøer.
- Matching-fond skal tilskynde "business angels" til at investere i nye virksomheder: Vækstfonden vil prioritere en ordning, hvor fonden inden for en samlet ramme investerer sammen med "business angels" på markedskonforme vilkår i nye og vækstorienterede virksomheder. Ordningen skal supplere de andre instrumenter, som fonden har til at investere i nye virksomheder og tilskynde flere "business angels" til at investere i helt nye virksomheder.

Partnerskaber skal understøtte strategien

- Målretning af de regionale EU-midler: EU's regionale strukturfondsmidler skal fremover i højere grad målrettes mod lokal og regional vækst og erhvervsudvikling, gennem uddannelse, flere vækstiværksættere samt styrket innovation og videnspredning. Der skal være øget konkurrence om en del af midlerne, så en større andel går til de bedste og mest perspektivrige initiativer. Det vil styrke effekten og skabe større sammenhæng mellem de nationale, regionale og lokale indsatser for erhvervsudvikling.
- Partnerskabsaftaler om regional erhvervsudvikling: Der skal indgås partnerskabsaftaler mellem de regionale vækstfora og staten. Aftalerne skal indeholde konkrete mål for den regionale erhvervsudviklingsindsats. Det kan dreje sig om mål for fx kvaliteten af iværksætterhuse og mål for regionens, kommunernes og det lokale erhvervslivs arbejde med videnspredning. Der skal årligt gennemføres en sammenligning af kvaliteten af de lokale og regionale vækstvilkår på tværs af landet.
- Forpligtende partnerskaber: Regeringen har taget initiativ til en rammeaftale for forpligtende partnerskaber. Partnerskaberne skal omfatte konkrete aftaler om, hvordan erhvervsliv og organisationer kan og vil deltage i samarbejdsprojekter og initiativer i forbindelse med globaliseringsstrategien, fx vedrørende praktikophold i virksomheder, undervisning i naturvidenskab, udvikling af undervisningsprojekter, spil og konkurrence med fokus på virksomheder og iværksætteri, udstationering af undervisere, inddragelse af gæstelærere og bidrag til uddannelsesvejledningen af studerende.